

THE DEVELOPMENT OF PARTICIPATED ENVIRONMENTAL EDUCATION
MODEL FOR SUSTAINABLE MANGROVE FOREST MANAGEMENT ON
EASTERN PART OF THAILAND

CHAVALIT KIGPIBOON 4937248 SHED/D

Ed.D. (ENVIRONMENTAL EDUCATION)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: PATTARABOON PICHAYAPAIBOON, Ed.D.,
PORNTIDA VISAETSILAPANONTA, Ph.D., CHUMLONG ARUNLERTAREE, Ph.D.

ABSTRACT

The objectives of this study were to find factors and environmental education models affecting the participation of people in sustainable mangrove forest management to develop and to evaluate participated environmental education model for sustainable mangrove forest management in the eastern part of Thailand. This study employed the mixed method and was divided into 3 steps. In the first step, the quantitative method was used for studying facts and factors affecting participation of people to solve mangrove deforestation. The result of the study area sampling was Chanthaburi and selected the samples as household representatives by using multiple-step sampling method. The second step employed the qualitative method for environmental education models design process aimed to analyze environmental education model for mangrove forest management in successful institutes and find important compositions of environmental education. In the last step, the environmental education model arranged activities according to the process and evaluated by quantitative method for validation, efficiency, and appropriateness.

Research findings revealed that :

1) Knowledge, understanding and experience in mangrove forest management were important factors affecting the participation of people in mangrove forest management in the eastern part of Thailand.

2) The most appropriate environmental education model for mangrove forest management in the eastern part of Thailand contained the procedures and compositions as objective of environmental education model, content about mangrove forest management, workshop, evaluation, and special factors.

KEY WORDS: MODEL / ENVIRONMENTAL EDUCATION

182 pages

การพัฒนาแบบจำลองสิ่งแวดล้อมศึกษาอย่างมีส่วนร่วมเพื่อการจัดการป่าชายเลนอย่างยั่งยืนแถบชายฝั่งทะเลตะวันออกของประเทศไทย

THE DEVELOPMENT OF PARTICIPATED EDUCATION MODEL FOR SUSTAINABLE MANGROVE FOREST MANAGEMENT ON ESTERN PART OF THAILAND

ชวลิต กิจพิบูลย์ 4937248 SHED/D

ศษ.ด. (สิ่งแวดล้อมศึกษา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ภัทรบุรณ พิชญไพบูลย์, ศษ.ด. (การสอนและหลักสูตร),
จำลอง อรุณเลิศอารีย์, ประ.ด. (การประมง), พรธิดา วิเศษศิลปานนท์, ประ.ด. (ประชากรศึกษา)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อการจัดการป่าชายเลนอย่างยั่งยืนและรูปแบบสิ่งแวดล้อมศึกษาอย่างมีส่วนร่วมเพื่อการจัดการป่าชายเลนอย่างยั่งยืนรวมถึงการประเมินผลรูปแบบสิ่งแวดล้อมศึกษาอย่างมีส่วนร่วมเพื่อการจัดการป่าชายเลนอย่างยั่งยืน แถบชายฝั่งทะเลตะวันออกของประเทศไทย วิธีการศึกษาวิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน โดยแบ่งการศึกษาทั้งหมดออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณศึกษาข้อมูลพื้นฐานของการจัดการป่าชายเลนและปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชายเลนของ 5 จังหวัดในภาคตะวันออกโดยใช้แบบสอบถามและแบบทดสอบโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS) ในการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าความรู้และความเข้าใจในการจัดการป่าชายเลนและการมีประสบการณ์ในการจัดการ ป่าชายเลนของประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชายเลนของประชาชน

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบรูปแบบสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพในการวิเคราะห์และพัฒนารูปแบบสิ่งแวดล้อมศึกษาจากโครงการเป้าหมาย 4 โครงการที่ประสบความสำเร็จในการจัดการป่าชายเลน พบว่า มี 5 องค์ประกอบสำคัญของรูปแบบสิ่งแวดล้อมศึกษาอย่างมีส่วนร่วมเพื่อการจัดการป่าชายเลนอย่างยั่งยืนประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย สาระสำคัญ วิธีดำเนินการ การประเมินผลและเงื่อนไขพิเศษ

ขั้นตอนที่ 3 เป็นขั้นการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาและประเมินผลรูปแบบสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ของความรู้ ความตระหนัก เจตคติ ทักษะในการแก้ปัญหา ความสามารถในการประเมินผลและการเข้ามามีส่วนร่วมกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้นำชุมชน จำนวน 40 คน ในพื้นที่ตำบลสนามไชย อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี พบว่า รูปแบบสิ่งแวดล้อมศึกษาดังกล่าวมีประสิทธิภาพ